

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
обліку і бізнес-консалтингу
Протокол № 2 від 02 вересня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

СТРАТЕГІЧНИЙ ОБЛІК ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ КОНСАЛТИНГ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	07 "Управління та адміністрування "
Спеціальність	071 " Облік і оподаткування "
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	" Облік і аудит "

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**вибіркова
українська**

Розробник:
д.е.н., проф.

підписано КЕП

Світлана ЛАБУНСЬКА

Завідувач кафедри
обліку і бізнес-консалтингу
д.е.н., проф.

Андрій ПИЛИПЕНКО

Гарант програми
к.е.н., доц.

Ольга ФАРТУШНЯК

Харків
2025

ВСТУП

Стратегічний облік та управлінський консалтинг – навчальна дисципліна, що передбачає розвиток знань і навичок щодо формування гнучкої інформаційної системи для розробки стратегій в системі менеджменту підприємств та прийняття оперативних управлінських рішень для їх здійснення. Дані в такій системі формуються на основі даних фінансового та управлінського обліку, що застосовуються вітчизняними суб'єктами господарювання.

В ході опанування матеріалу за освітньою компонентою розглядаються питання щодо сутності, ролі та мети стратегічного обліку в системі стратегічного менеджменту підприємства. Навчальна дисципліна передбачає вивчення питань розробки облікової політики підприємства з метою управління за слабкими сигналами та формування стратегій діяльності підприємства з використанням різних методів ціноутворення та відбору довгострокових капітальних інвестицій. Сконцентровано увагу на особливостях процесу бюджетування операційної діяльності підприємства та калькулювання витрат за ланцюжком цінностей для задоволення інформаційних потреб системи менеджменту та розробки стратегій розвитку підприємства.

Метою навчальної дисципліни «*Стратегічний облік та управлінський консалтинг*» є формування знань і навичок щодо організації систем стратегічного управління витратами підприємства та формування інформаційної підтримки задля обґрунтування управлінських рішень в контексті розробки стратегій розвитку бізнесу

Завданням навчальної дисципліни є:

- вивчення та опанування спеціальним інструментарієм ведення стратегічного обліку, ідентифікації, оцінки та калькулювання витрат підприємства, який дозволяє здійснити вихід за межі внутрішньої орієнтованості традиційного управлінського обліку і отримання інформації про конкурентів;
- визначення залежності між стратегічною позицією, обраною компанією, і очікуваним застосуванням управлінського обліку (формування управлінської бухгалтерської звітності з точки зору стратегічного позиціонування);
- формування навичок оцінки конкурентної переваги підприємств за рахунок аналізу способів скорочення витрат і / чи підвищення ступеня диференційованості продукції компанії за допомогою використання зв'язків у ланцюжку цінності і оптимізації факторів витрат

Об'єктом дослідження є процес формування систем управління витратами на стратегічному рівні.

Предметом навчальної дисципліни є оптимізація витрат господарської діяльності суб'єкту господарювання в межах обраної стратегії та інформаційна підтримка забезпечення ефективного розвитку підприємства у перспективі.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл.1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПР01	СК05, СК08
ПР02	ЗК02, СК03
ПР04	ЗК02, ЗК06, ЗК07, ЗК08, ЗК13, СК05, СК07, СК08, СК09, СК11,СК12
ПР06	ЗК02, ЗК03, ЗК05, ЗК07, СК01, СК02,СК03, СК08
ПР09	ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК07, ЗК11, ЗК13, СК02, СК03, СК05, СК06, СК08
ПР14	ЗК03,СК03
ПР15	ЗК02,ЗК03,СК03
ПР24	ЗК02,ЗК03,СК03,СК12

де, ПР01.Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02.Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР04.Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР06.Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР09.Ідентифіковувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР14.Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.

ПР15.Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПР24.Розуміти принципи консолідації обліково-аналітичної інформації та демонструвати здатність постійного самовдосконалення цифрової обізнаності щодо підтримки систем прийняття рішень на підприємстві.

ЗК01.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК03.Здатність працювати в команді.

ЗК05.Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК06.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК07.Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК08.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11.Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

ЗК13.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК01.Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК02.Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування

СК03.Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК05.Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

СК06.Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

СК07.Застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості.

СК08.Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

СК09.Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

СК11.Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК12.Здатність консолідувати обліково-аналітичну та контрольну інформацію засобами спеціалізованого програмного забезпечення відповідно запитам системи підтримки прийняття рішень підприємств різних організаційно-правових форм та галузей діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Стратегічний облік як гнучка інформаційна система прийняття управлінських рішень в системі менеджменту суб'єктів господарювання

Тема 1. Мета, зміст і організація стратегічного обліку як підсистеми управлінського обліку підприємства.

1.1 Управлінський облік в системі стратегічного менеджменту підприємства.

Сутність стратегічного управлінського обліку. Основні концепції, конкурентоздатної стратегії, на яких базується стратегічний управлінський облік

1.2. Стратегічний управлінський облік як система інформаційної підтримки конкурентної стратегії підприємства.

Мета, основні завдання, предмет, об'єкти та принципи стратегічного управлінського обліку.

1.3. Основні функції та напрями використання стратегічного управлінського обліку на підприємстві.

Співвідношення місії, мети та основних показників обраної стратегії та особливостей побудови облікової політики підприємства. Підґрунтя для обрання систем стратегічного управління витратами підприємства.

Тема 2. Цільовий аналіз витрат підприємства в процесі дослідження ланцюжка цінностей та формування загальної стратегії бізнес-процесів на підприємстві. Калькулювання за видами діяльності (ABC-costing)

2.1. Концепції стратегічного управління витратами.

Аналіз ланцюжка створення цінностей. Калькуляція витрат повного життєвого циклу (на основі діяльності за видами бізнес-процесів). Цільове калькулювання. Калькулювання для безперервного удосконалення. Еталонне оцінювання.

2.2. Особливості та сфери застосування калькулювання за видами діяльності (ABC-costing).

Визначення окремих баз розподілу умовно- постійних витрат . Застосування загальних та спеціальних ставок розподілу умовно- постійних витрат. Оцінка прибутку за сегментами.

Тема 3. Формування релевантної інформації для прийняття управлінських рішень стосовно управління запасами підприємства

3.1. Основні типи систем управління запасами.

Прямі матеріальні витрати підприємства, методи їхньої оцінки та ідентифікації. Система повторного замовлення. Система періодичного перегляду.

3.2. Основні параметри систем управління запасами.

Час постачання, попит на певний ресурс. Фізичний запас, вільний запас, мінімальний запас або запас безпеки. Визначення рівня та обсягу повторного замовлення

3.3. Економічно обґрунтований обсяг замовлення (EOQ).

Методи оцінки EOQ: графічний, табличний, формульний. Економічно обґрунтований обсяг замовлення за умов спеціальних пропозицій покупця.

Тема 4. Прийняття рішень стосовно ціноутворення

4.1. Процес прийняття рішень та поняття релевантності облікової інформації.

Основні фактори, які впливають на прийняття рішень з ціноутворення. Основні методи ціноутворення.

4.2. Особливості визначення ціни за спеціальним замовленням.

Методи ціноутворення. Трансфертні ціни та трансферне калькулювання. Маржинальне калькулювання. Оцінка та ідентифікація повних витрат на продукт.

Тема 5. Бюджетування та планування діяльності господарської діяльності підприємства

5.1 Сутність бюджетування та види бюджетів в системі стратегічного обліку підприємства.

Сутність основного бюджету (кошторису) підприємства. Плановий і бюджетний період. Переваги бюджетування. Бюджетування як інструмент контролінг в стратегічному обліку . Напрямки класифікацій бюджетів підприємства з метою їх застосування в системі стратегічного менеджменту підприємства.

5.2. Етапи складання бюджетів. Види операційних та фінансових

бюджетів.

Основні етапи бюджетування: підготовка до формування системи бюджетів підприємства; складання бюджету; перевірка виконання бюджету; корегування бюджетів підприємства. Формування бюджету (кошторису) доходів (продажів). Формування виробничого бюджету (кошторису) випуску в натуральних вимірниках. Розробка бюджету (кошторису) використання основних матеріалів (сировини, комплектуючих тощо) і придбання основних матеріалів (сировини, комплектуючих тощо). Розробка бюджету (кошторису) трудових витрат. Бюджет виробничої собівартості. Бюджет загальних витрат на реалізацію продукції. Бюджет загальних операційних та адміністративних витрат.

5.3. Взаємоузгодження та взаємо поєднання бюджетів

Складання фінансових бюджетів та бюджету капітальних вкладень підприємства. Особливості зведеного бюджетного балансу. Розробка прогнозного звіту про прибутки та збитки. Методики визначення взаємоузгодженої та взаємо поєднання бюджетів.

Тема 6. Контроль бізнес-процесів підприємства за допомогою гнучкого бюджетування та аналізу відхилень

6.1. Контроль використання бюджетів та аналіз відхилень.

Сутність гнучкого бюджету (кошторису), його відмінності від основного статичного бюджету. Переваги використання гнучких бюджетів у порівнянні зі статичними бюджетами.

6.2. Управління витратами підприємства за відхиленнями прямих виробничих витрат

Аналіз відхилень за прямими матеріальними та трудовими витратами. Цінове відхилення та відхилення за ефективністю використання.

6.3. Контроль бізнес -процесів на підприємстві за допомогою визначення відхилень накладних витрат

Види відхилень. Особливості визначення відхилень постійних та змінних витрат. Застосування схеми визначення відхилень за виробничими накладними витратами. Оцінка відхилень за витратами періоду.

Тема 7. Підготовка та аналіз інформації для прийняття рішень з довгострокового інвестування

7.1. Недисконтовані методи оцінки довгострокових капітальних інвестицій.

Дисконтовані та недисконтовані методи прийняття інвестиційних рішень сфера, умови та особливості застосування. Недисконтовані методи оцінки інвестицій: метод окупності капітальних витрат і період окупності; обліковий коефіцієнт окупності

7.2. Оцінка довгострокових вкладень за допомогою дисконтування.

Дисконтування грошового потоку. Внутрішня ставка доходності (IRR). Чиста приведена вартість капіталовкладень (NPV). Взаємозв'язок між методом чистої приведеної вартості та методом внутрішньої ставки доходності. Інвестиційні рішення в умовах невизначеності.

Перелік практичних завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Мета, зміст і організація стратегічного обліку як підсистеми управлінського обліку підприємства	<i>Практичне завдання №1.</i> Обґрунтування досягнення стратегічних показників діяльності підприємства виходячи з існуючої облікової політики
Тема 2. Цільовий аналіз витрат підприємства в процесі дослідження ланцюжка цінностей та формування загальної стратегії бізнес-процесів на підприємстві. Калькулювання за видами діяльності (ABC-costing)	<i>Практичне завдання №2.</i> Практичне заняття . Особливості розподілу витрат за видами діяльності . Застосування ABC-методу.
Тема 3. Формування релевантної інформації для прийняття управлінських рішень стосовно управління запасами підприємства	<i>Практичне завдання № 3</i> Обґрунтування прийняття управлінських рішень стосовно управління запасами
Тема 4. Прийняття рішень стосовно ціноутворення	<i>Практичне завдання № 4</i> Розробка варіантів стратегій цінової конкуренції
Тема 5. Бюджетування та планування діяльності господарської діяльності підприємства	<i>Практичне завдання № 5</i> Розробка операційних бюджетів підприємства
Тема 6. Контроль бізнес-процесів підприємства за допомогою гнучкого бюджетування та аналізу відхилень	<i>Практична завдання № 6</i> Визначення відхилень всіх типів
Тема 7. Підготовка та аналіз інформації для прийняття рішень з довгострокового інвестування	<i>Практична завдання № 7</i> Застосування методів відбору довгострокових інвестиційних проектів на підставі дисконтування грошового потоку підприємства

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Мета, зміст і організація стратегічного обліку як підсистеми управлінського обліку підприємства	Опрацювання лекційного матеріалу із складанням опорних тез. Поглиблене вивчення особливостей формування системи стратегічного обліку у відповідності до особливостей прийнятої стратегії менеджменту підприємства.
Тема 2. Цільовий аналіз витрат підприємства в процесі дослідження ланцюжка цінностей та формування загальної стратегії бізнес-процесів на підприємстві. Калькулювання за видами діяльності (ABC-costing)	Опрацювання лекційного матеріалу із складанням опорних тез. Поглиблене вивчення особливостей систем управління витратами за цільовим спрямуванням. <i>Домашнє завдання 1</i> Обрання стратегії підприємства на підставі оцінки прибутку за сегментами діяльності.
Тема 3. Формування релевантної інформації для прийняття	Опрацювання лекційного матеріалу із складанням опорних тез. Поглиблене вивчення графічного

управлінських рішень стосовно управління запасами підприємства	методу визначення часу та періоду розміщення замовлення запасів
Тема 4. Прийняття рішень стосовно ціноутворення	Опрацювання лекційного матеріалу із складанням опорних тез. Поглиблене вивчення методів розрахунку EOQ. <i>Домашнє завдання 2</i> Обґрунтування прийняття управлінських рішень стосовно обсягу закупівель (використання знижок).
Тема 5. Бюджетування та планування діяльності господарської діяльності підприємства	Опрацювання лекційного матеріалу із складанням опорних тез. Поглиблене вивчення бюджетного циклу та послідовності складання операційних бюджетів.
Тема 6. Контроль бізнес-процесів підприємства за допомогою гнучкого бюджетування та аналізу відхилень	Опрацювання лекційного матеріалу із складанням опорних тез. Поглиблене вивчення питань аналізу цінових відхилень та відхилень за ефективністю діяльності.
Тема 7. Підготовка та аналіз інформації для прийняття рішень з довгострокового інвестування	Опрацювання лекційного матеріалу із складанням опорних тез. Поглиблене вивчення дисконтних та недисконтних методів оцінки інвестиційної привабливості проектів
Написання статті/Есе за обраною темою	Теми написання статті(есе) Тема 1. Роль стратегічного обліку у досягнення стратегічної мети підприємства. Тема 2. Порівняльна характеристика сучасних систем управління витратами підприємства. Переваги та недоліки. Тема 3. Сучасні системи управління запасами підприємства . Система Just -in -Time, переваги та недоліки Тема 4. Переваги та недоліки застосування системи Target-Cost в оптимізації витрат з метою ціноутворення. Тема 5. Бюджетування як система контролю витрат та досягнення цілей стратегічного розвитку підприємства. Тема 6. Особливості організації управління діяльністю підприємства за "слабкими сигналами". Тема 7. Особливості застосування внутрішньої норми доходності інвестиційних проектів (IRR). Переваги та недоліки.

Кількість годин лекційних, практичних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни *Стратегічний облік та управлінський консалтинг* для набуття визначених результатів навчання та загальних й спеціальних компетентностей освітньої програми «Облік і аудит» та активізації освітнього процесу на лекційних та практичних заняттях передбачено застосування таких методів навчання як:

Словесні (Проблемні лекції: **Тема1.** «Мета, зміст і організація стратегічного обліку як підсистеми управлінського обліку підприємства», **Тема7.** «Підготовка та аналіз інформації для прийняття рішень з довгострокового інвестування». **Лекції-візуалізації:** **Тема5.** «Бюджетування та планування діяльності господарської діяльності підприємства, **Тема 6.** «Контроль бізнес-процесів підприємства за допомогою гнучкого бюджетування та аналізу відхилень», **Лекції-консультації:** (Тема 2. «Цільовий аналіз витрат підприємства в процесі дослідження ланцюжка цінностей та формування загальної стратегії бізнес-процесів на підприємстві. Калькулювання за видами діяльності (ABC-costing, **Тема3.** «Формування релевантної інформації для прийняття управлінських рішень стосовно управління запасами підприємства», **Тема4.** «Прийняття рішень стосовно ціноутворення»)

Наочні (ілюстрація (Теми 1-7).

Практичні (практична робота (Тема 1-7), есе (Тема 1-7), кейс-метод (Тема 2, 3,4,).

Під час проведення лекційних та практичних занять використовуються: проблемне викладання, частково-пошуковий та дослідницький методи викладання.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти. Оцінювання результатів навчання здобувачів за накопичувальною бально-рейтинговою системою ХНЕУ ім. С. Кузнеця, включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів);

модульний контроль, проводиться з ініціативи викладача, у вигляді опитувань або презентації індивідуальних завдань за темами модулю. Результати модульного контролю виставляються з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль. Модульний контроль має на меті поінформувати здобувачів в процесі навчання про успішність вивчення тем дисципліни;

підсумковий контроль включає складання екзамену, який оцінюється максимальною сумою 40 балів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних,

практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

для навчальної дисципліни *Стратегічний облік та управлінський консалтинг*, з формою семестрового контролю екзамен (іспит)- максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів, відповідна структура поточного контролю наведена в табл.4.

Таблиця 4

Загальна таблиця балів за виконання завдань за навчальною дисципліною:

Види навчальних занять	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	35
Письмова контрольна робота	10
Самостійна робота (домашні завдання)	10
Есе (стаття)	5

Оцінювання знань здобувачів під час практичних завдань, контрольних робіт, самостійної роботи (домашні завдання) та виконання індивідуального завдання (есе/стаття) проводиться за такими критеріями:

Практичні завдання (5 бали за кожне завдання):

- 1 – присутність на практичному занятті під час групового виконання ;
- 2 – завдання виконано з суттєвими помилками та здано без захисту;
- 3 – завдання виконано вірно, але з незначними помилками та здано без захисту;
- 4 – завдання виконано вірно, але здано без захисту;
- 5- завдання виконано вірно та захист звіту відповідно до графіку навчального процесу.

Контрольні роботи (5 балів за кожну контрольну роботу):

Контрольні містять дві задачі

- 30% правильних відповідей – 2 бали;
- 50% правильних відповідей – 3 бали;
- 80% правильних відповідей – 4 бали;
- 100% правильних відповідей – 5 балів.

Самостійна робота (домашні завдання) (5 бали за кожне завдання) :

- 1 – завдання виконано з грубими помилками, що призвели до невірною ходу розв’язання ;
- 2 – завдання виконано з суттєвими помилками та здано без захисту;
- 3 – завдання виконано вірно, але з незначними помилками та здано без захисту;
- 4 – завдання виконано вірно, але здано без захисту;
- 5- завдання виконано вірно та захист звіту відповідно до графіку

навчального процесу.

Есе з презентацією матеріалу (5 балів):

5 – зміст та структура виконаного есе відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено комплексне дослідження об'єкту дослідження;

4-3 – зміст та структура виконаного есе відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено достатнє дослідження стану об'єкту дослідження, відповідно меті есе;

2-1 – зміст та структура виконаного есе відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено достатнє дослідження стану об'єкту дослідження відповідно меті есе, але недостатньо коректно визначено напрямки вирішення поставлених завдань;

0 – зміст та структура виконаного есе не відповідають меті дослідження або виконання есе відсутнє.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

До складу екзаменаційного білету входить три завдання у тому числі:

1 завдання – стереотипне, 2 завдання – діагностичне, 3 завдання – евристичне.

Кожне завдання екзаменаційного білету оцінюється окремо.

Стереотипне завдання оцінюються на 12 балів кожне, якщо завдання розв'язані абсолютно вірно.

Діагностичні завдання оцінюються на 14 балів. Максимальну кількість балів здобувач отримує, якщо завдання розв'язано абсолютно вірно.

Евристичне завдання оцінюється на 14 балів. Максимальну кількість балів здобувач може отримати, якщо завдання розв'язано абсолютно вірно, послідовно та вірно виконані всі необхідні розрахунки.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білету з навчальної дисципліни *Стратегічний облік і управлінський консалтинг*

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

перший (бакалаврський) рівень

Освітня компонента ***Стратегічний облік і управлінський консалтинг***

Курс 4

Семестр 7

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

Задача 1 (Стереотипна 12 балів)

Компанія використовує систему калькуляції витрат стандарт-кост. Нижче наведено дані про витрати компанії за січень 2023 року:

обсяг виробництва – 2300 одиниць продукції;

придбання основних матеріалів – 7 000 кг (ціна – 18,40 грн. / кг);

використання основних матеріалів – 6700 кг.;

витрати праці – 9500 годин (ставка оплати праці – 51,00 грн. / год. включно з ЄСВ).

Плановим відділом передбачено, що на виробництво одиниці продукції необхідно витратити 3 кг матеріалів (ціна – 18,00 грн. / кг) та 4 години праці (ставка оплати праці – 52,00 грн. / год. включно з ЄСВ).

Необхідно: розрахувати відхилення від стандартних витрат за січень 2023 року, вказавши їх характер:

а) цінове відхилення за матеріалами (за обсягом закупівель та використання), відхилення за продуктивністю та загальне відхилення за матеріалами;

б) цінове, відхилення за продуктивністю та загальне відхилення за витратами на оплату праці.

Задача 2 (Діагностична 14 балів)

Підприємство займається виробництвом трьох видів продукції. Загальні виробничі накладні витрати (ЗВВ) за попередній місяць склали 340 000 грн. Є також наступна інформація:

Таблиця 4

Найменування	Продукт 1	Продукт 2	Продукт 3
Час роботи обладнання, машино-год.	800	950	1200
Час, відпрацьований одним працівником, год.	175	162	186
Кількість зайнятих робітників, чол.	3	4	2
Ставка оплати прямої праці, грн./год.	47	40	52
Прямі матеріальні витрати, грн.	28000	45000	35000

Необхідно: визначити загальні витрати на кожен продукт, використовуючи в якості бази розподілу ВВВ машино-години. Зробити консультаційний висновок.

Задача 3 Евристична (14 балів)

Компанія «Стиль» спеціалізується на закупівлі та подальшій реалізації взуття. В середньому, щомісячний попит становить 2400 пар взуття, ціна якого 1600 грн.

Оформленням закупок займається менеджер із постачання, заробітна плата якого становить 10 000 грн на місяць. Ввезення імпортується з іншої країни, тому для оформлення кожної партії продукції залучають митного брокера, послуги якого оцінюються в 700 грн за кожну партію продукції, митні платежі в середньому становлять 1500 грн за кожну партію. Доставка партії продукції здійснюється у термін від 4 до 8 робочих днів, та коштує 2100 грн.

Продукція компанії «Стиль» зберігається на орендованих складах, орендна плата за які становить 14 000 грн. / місяць, та додаткова вартість зберігання однієї пари становить 4 грн на місяць. Вартість капіталу компанії становить 15% річних.

Економічним відділом надано інформацію, що мінімальний обсяг реалізації продукції становить 60 пар на добу, максимальний обсяг реалізації - 105 пар на добу. Вважається, що у році 300 робочих днів.

Необхідно:

1. Визначити рівень EOQ.
2. Визначити рівень повторного замовлення.
3. Визначити максимальний рівень запасів.
4. Визначити мінімальний рівень запасів.
5. Визначити загальні витрати у точці EOQ.
6. Для замовлень від 1400 пар взуття і вище, дистриб'ютор пропонує знижку 6% від ціни постачання.

Надати рекомендацію керівництву компанії щодо доцільності скористатися знижкою.

Затверджено на засіданні кафедри обліку і бізнес – консалтингу

Протокол № xx від xx.202x р.

Зав.кафедрою _____

д.е.н., проф. Андрій ПИЛИПЕНКО

Екзаменатор _____

д.е.н., проф. Світлана ЛАБУНЬСЬКА

**Критерії оцінювання екзаменаційних завдань за навчальною дисципліною
Стратегічний облік і управлінський консалтинг**

Для оцінки рівня відповідей здобувачів під час вирішення практичних завдань використовуються такі критерії:

Завдання першого рівня характеризує професійні навички здобувача на **стереотипному рівні** та оцінюються максимально на рівні **12 балів**. Від **6 до 11 балів** отримує здобувач **припускається розрахункових помилок, або не в повному обсязі наводить розрахунки**. Здобувач отримує 1-5 балів, якщо в ході рішення виникли суттєві або розрахункові помилки, які викривили кінцевий результат рішення (в залежності від змісту та ступені помилковості дій), або у разі обрання невірного ходу рішення, за умови вірного виконання більш ніж 25 % завдання.

Завдання другого рівня- **діагностичне** дає змогу здобувачеві отримати максимально **14 балів**. **Максимальна кількість балів** надається здобувачеві якщо виконання відбулося **в повному обсязі з відповідними поясненнями, здійснені всі розрахунки та немає арифметичних помилок**. Якщо здобувач **не наводить пояснення, або припускається розрахункових помилок, або не в повному обсязі наводить бухгалтерські записи й розрахунки**, він отримує тільки **10 балів** за друге завдання. У разі допущення **серйозних помилок, які**

вплинули на хід рішення, чи обрання невірною способу рішення на якомусь з етапів, що суттєво вплинуло на хід розв'язання та кінцевий результат, здобувач отримує до 50% від максимально можливої оцінки –(8 балів).

Третє завдання (евристичний рівень) оцінюється максимально у 14 балів і дає можливість здобувачеві отримати максимальну оцінку 40 балів.. Максимальну кількість балів (14 балів) здобувач отримує за умов детального наведення всіх бухгалтерських записів, розрахунків і пояснень та у разі наведення КІНЦЕВОГО ВИСНОВКУ. У разі відсутності пояснень щодо ходу розв'язання та кінцевого висновку завдання оцінюється в 10 балів. Здобувач отримує 5 балів, якщо в ході рішення виникли суттєві або розрахункові помилки, які викривили кінцевий результат рішення (в залежності від змісту та ступені помилковості дій), та призвели до обрання невірного ходу рішення, за умови вірного виконання більш ніж 25% завдання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник. К. ЦНЛ.2020. 534с.
2. Лабунська С. В. Управлінський облік: навчальний посібник / С. В. Лабунська, Л. В. Безкоровайна. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 352 с. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/15702>
3. Стратегічний облік і аналіз : навч. посібник / Шевчук Віра ; за редакцією доктора економічних наук, професора Олексія Ковалюка. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 312 с.
4. Управлінський облік : підручник/ О.В.Фоміна, О.А. Мошковська , О.О. Августова [та ін.]: за заг. Ред. О. В. Фоміної. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 228 с.

Додаткова

5. Лабунська С.В. Собакар М.В. Визнання внутрішньо генерованого гудвілу як ідентифікатора оцінки нематеріальних активів у системі управлінського обліку підприємства. *Бізнес-інформ.* Харків, 2022. Вип. 6, С. 64-77. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28411>
6. Пилипенко А. А. Халіфах А.М. Забезпечення транспарентності управлінської звітності та зрілості організації стратегічного обліку в інтегрованих ланцюгах виробничої кооперації. *Вісник Одеського національного університету. Серія Економіка.* 2022. Т. 27. Вип. 2(92), С. 79-86 <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27493>
7. Labunska S., Pylypenko, A., Sobakar, M., Filipová, L., Hajnišová, EEnterprises' innovative activity management oriented market value increase. *Entrepreneurship and Sustainability.*2024.11(3).P. 238-245. [https://doi.org/10.9770/jesi.2024.11.3\(16\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2024.11.3(16)) (WOS)

8. Стратегічний менеджмент: підручник./ О.М.Сумець.–Харків : ХНУВС, 2021. – 208 с. Харків: ХНУВС, 2021. 208 с.
9. Masschelein, St. Principles of strategic management accounting, University of Western Australia. 2024.181p. <https://oercollective.caul.edu.au/principles-strategic-management-accounting/front-matter/introduction/>
10. Clarke, B., Collier, P., Munir, R., Oliver, G., Robinson, P., Steenkamp, N., & Zwikael, O. STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING: CPA PROGRAM. (3rd (Enhanced) ed.) CPA Australia. 2020. 452p. <https://researchers.mq.edu.au/en/publications/strategic-management-accounting-cpa-program-2>

Інформаційні ресурси

11. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку . [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 № 996-XIV зі змінами та доповненнями.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
13. CIMA – The Chartered Institute of Management Accountants // <http://www.cimaglobal.com>.
14. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С.Кузнеця [Електронний ресурс]- Режим доступу :<https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8089>
15. Міністерство фінансів України URL: [http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
16. Global Management Accounting Principles [Електронний ресурс]. Режим доступу: global-management-accounting-principles.pdf (cgma.org)